

6.08 Základy společenských věd - vyšší stupeň osmiletého gymnázia a gymnázium čtyřleté

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace	2	2	2	2

Realizuje se obsah vzdělávacího oboru Občanský a společněvědní základ RVP G.

V předmětu je integrována část vzdělávacích oborů Člověk a svět práce a Výchova ke zdraví. Realizují se tematické okruhy průřezových témat osobnostní a sociální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Pro výuku je k dispozici učebna vybavená didaktickou technikou (dataprojektor) a přístupem k internetu.

Předmět podstatnou měrou přispívá k formování osobnosti mladého člověka, schopného orientovat se v uspořádání a fungování sebe jako psychofyzického jedince, uspořádání a fungování společnosti, jejíž je součástí, dává mu návod, jak žít v souladu s ostatními lidmi a jak se integrovat mezi ostatní.

K tomu předmět vede studenty k aktivnímu získávání informací z oblasti politického, ekonomického dění ve společnosti. Umožňuje jim získávat poznatky z řady humanitních oborů, psychologie, sociologie, politologie, ekonomie, práva, filozofie a dalších. Dává jim příležitost kriticky reflektovat společenskou skutečnost i dění a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů a zaujímat vlastní postoje. Přispívá tak k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace, posiluje respekt k základním principům demokracie a evropanství. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti. Přípravuje žáky na odpovědný občanský život v demokratické společnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie

Základním záměrem vzdělávání v tomto předmětu je naučit studenty aktivitě, samostatnosti a tvořivosti při získávání poznatků, vytváření dovedností a postojů.

- Učitel vede žáky, aby sbírali informace z nejrůznějších zdrojů (noviny, internet, odborná literatura ...) a vede je tak k orientaci ve zdrojích informací a ke kritickému posuzování hodnověrnosti informací - kompetence k učení, kompetence komunikativní.

- Učitel vede žáky k diskusím na aktuální témata, formuje tak jejich názory a toleranci k názorům druhých - kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské.
- Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví) - kompetence občanské, kompetence k učení.
- Učitel vede žáky k plnění povinností a zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům, rozvíjí u žáků dovednosti práce s informačními a komunikačními technologiemi, učí je samostatně řešit přiměřené úkoly, rozhodovat, v diskusi věcně argumentovat, podporuje schopnost samostatně plánovat a připravovat např. části problematiky ZSV - kompetence k podnikavosti.

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MP VZTAHY; PRŮZ. TEMATA
1. a V.	<u>Člověk jako jedinec</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka ➤ porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví ➤ vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat ➤ porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení ➤ využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace ➤ na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podstata lidské psychiky (září-říjen) ➤ Osobnost člověka (listopad-duben) ➤ Psychologie v každodenním životě (duben-červen) 	<p>Osobnostní a sociální výchova;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti ✚ Seberegulace organizační dovednosti ✚ Sociální komunikace ✚ Morálka všedního dne ✚ Člověk a jeho profese, zaměstnání

ROČ .	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MP VZTAHY; PRŮZ. TEMATA
2. a VI.	<u>Člověk ve společno sti</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem ➤ respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky ➤ objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích: ➤ posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní ➤ objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost ➤ rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení křešením různých otázek a problémů každodenního života občanů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Společenská podstata člověka; předmět sociologie (září) ➤ Společnost a její struktura (říjen-listopad) ➤ Sociální fenomény a procesy (prosinec-leden) ➤ Úvod do politologie, formy a typy státu, Ústava ČR, rozdělení moci ve státě, demokratická společnost a její fungování (leden-květen) 	<p>Osobnostní a sociální výchova;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti ✚ Seberegulace, organizační dovednosti ✚ Sociální komunikace ✚ Morálka všedního dne ✚ Spolupráce a soutěž

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MP VZTAHY; PRŮZ. TEMATA
2. a VI. Pokr .		<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu ➤ vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenstvích ➤ respektuje lidská práva a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování ➤ uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce; zvládá komunikaci ve styku s úřady 		

ROČ .	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MP VZTAHY; PRŮZ. TEMATA
2. a VI. Pokr.	<u>Mezinárodní vztahy; globální svět</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy, rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti ➤ posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva ➤ uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR ➤ uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí ➤ posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Evropská integrace (květen-červen) ➤ Mezinárodní spolupráce ➤ Proces globalizace (červen) 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Žijeme v Evropě ✚ Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce ✚ Globální problémy, jejich příčiny a důsledky ✚ Globalizační a rozvojové procesy

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘ.VZTAHY, PRŮŘ. TÉMATA
3. a VII.	<u>Člověk v tržním prostředí</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ používá základní pojmy ekonomie ➤ objasní vývoj ekonomických teorií v minulosti ➤ rozlišuje a porovná jednotlivé formy podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základní ekonomické pojmy, typy ekonomik, ekonomické subjekty ➤ Dějiny ekonomických teorií (září) 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Základní ekonomické pojmy, ✚ typy ekonomik, ✚ ekonomické subjekty
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí mechanismy fungování trhu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trh a tržní hospodářství ➤ Tržní mechanismus (říjen) 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Marketing
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí podstatu peněz a jejich úlohu v ekonomice ➤ objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Peníze, jejich podstata, inflace ➤ Bankovní soustava (listopad) 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Peníze, jejich podstata, inflace ✚ Bankovní soustava
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní funkce státu v tržní ekonomice, principy příjmů a výdajů ➤ rozlišuje základní druhy daní ➤ objasní základní principy sociální politiky státu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hospodářská politika státu ➤ Fiskální politika, státní rozpočet, daňová soustava ➤ Sociální politika státu (listopad-prosinec) 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Hospodářská politika státu ✚ Fiskální politika, státní rozpočet, daňová soustava ✚ Sociální politika státu
	<u>Občan a právo</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá základní pojmy práva ➤ uvede základní principy fungování právního řádu ➤ rozliší morální a právní normy ➤ vysvětlí proces tvorby zákonů ➤ rozlišuje odvětví práva, objasní základní náplň jednotlivých odvětví práva 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základní pojmy práva (leden) ➤ Základy ústavního práva ➤ ➤ Občanské právo (únor) ➤ Obchodní právo 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Pracovní právo ✚ Bezpečnost práce

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Živnostenské právo (březen) ➤ Pracovní právo ➤ Rodinné právo (duben) ➤ Občanské soudní řízení ➤ Správní právo (květen-červen) ➤ Trestní právo 	
4. a VIII.	<u>Úvod do filozofie</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá základní pojmy filozofie ➤ objasní podstatu filozofického tazání ➤ vysvětlí vztah filozofie k mýtu, náboženství, umění, ideologii 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Předmět, vznik a vývoj filozofie (září) ➤ Disciplíny a odvětví filozofie 	Osobnostní a sociální výchova
	<u>Dějiny filozofie</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší hlavní vývojové etapy evropského myšlení ➤ rozliší a charakterizuje hlavní filozofické směry a jejich představitele ➤ kriticky hodnotí různé metafyzické, noetické i etické teorie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Filozofie v dějinách (září-březen) ➤ - klíčové etapy a směry filozofického myšlení. Orientální filozofie ➤ Antická filozofie ➤ Křesťanská filozofie ➤ Středověká filozofie ➤ Renesanční filozofie ➤ Problém poznání v novověké filozofii ➤ Osvícenství ve filozofii ➤ Filozofie 19., 20. a poč. 21. století 	
	<u>Etika</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší pojmy etika a morálka ➤ posuzuje jednání člověka z hlediska etických norem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etika jako věda o morálce 	Osobnostní a sociální výchova

		➤ provede zamyšlení nad otázkami praktické a sociální etiky	➤ Základní etické kategorie (duben-květen)	
--	--	---	---	--